

اوستات مەرسىم بىرىزى

هفتەلق سیاسى، ادې، علمى غۇزىتەدر

جىلد : ۳

سنه : ۲۰ ۱۰ جماذى الاخر ۱۳۳۶ جمعه ايرتى ۲۳ مارت ۱۹۱۸ نومرو ۶۰ - ۲۹

تۈركىك مەشائىھ داڭ

اسى تۈركىك ايلە قدىم يۇنانيلىك عرقاً يىكدىكىريلە مقايىسهسى

اسى تۈركىك ايلە قدىم يۇنانيلىر بىنتىدە اول اسىدە بىر مناسبت عرقىئە عمومىيە واردركە اوودە آنلىك اىكىيىنك دخى عرق اىيىھە منسوب اولەلریدر . فقط بىز بىلەك اىستەدىكىز مناسبت بو اولماپىب مناسبت عرقىئە خصوصىيەدر .

بىز ، تۈركىك يۇنانيلىر (روم) نامنى وىزىزكە بو بويوك بىر خطادر . (روم) و (رومى) اساساً (روملى) و روما ايمپراطورلغى اهايىسى دېكىدر . (رومچە) دخى اساساً (لاتىجە) دېكىدر . فقط صوڭىرىنى شرق روما ايمپراطورلغى اهايىسى نىسان يۇنانيي تىكىم ايتىكە باشلامىش اولدقلۇندن ، (روم) كىلەسى غلط اولەرق (يونان) كىلەسى مقامىدە قوللۇنىغە باشلامىشدەر . آناتولىيە تأسىس اىتىش اولان بعض تۈرك حکومىتلەر ايلە دولت عنانىيە مذكور ايمپراطورلغى مەالىكىنە قىماً ويا كاملاً مالك اولدقلرى اىچون بودولتلىر علە اولەرق عربلىرى ايلە عجملىر (رومى) تعبىرىنى استعمال ايدىلر . بناءً عليه (روم) و (رومى) تعبىرىلىرى محدودىن سالم دىكىدرلر .

(يونان) تعبىرى اسى بىر يۇنان قېيىلەسى اىمنىن مأخوذ اولەرق اساساً قوم اسى و (يونانى) كىلەسى دخى بىصفت ويا (يونان لىانى) مقامىدە استعمال اولمۇقدە اىسىدە بىز اكثىريا (يونان) قومنى افادە ايتىك اىچون (يونانلى) و (يونانى) شكارىنى دخى استعمال ايدەرز .

فرانزىز يۇنانيلىر (غىرەق) و آلمانلىر (غىريپەش) تسمىيە ايدىلركە بو تعبىر لاتىجە (غىرە كوس) دن مأخوذدر . بۇڭىز رومايلرىك اىيلك اوچكە (ايلىرىيا) دە طانىيدىلىرى بىر قېيىلە اىمنىن مأخوذدر .

يونانىلىك تقرىيَا مېلاددىن اوون درت عصر اول كىندىلىرىنىه وىردىكلىرى نام ملى (ئەلەن) و يۇنائىستانە وىردىكلىرى اسم (ئەلاد) در . فقط تارىخ نىكىردىن اوول يۇنائىستانە براجتىماع ملى يعنى بىر ملت متأسس اولماپىب بلە متعدد و مختلف قوملىر و قېيىلەل موجود اىيى .

يان ملتىك يعنى ئەلداڭىڭ تشكىلىن اوول يۇنائىستانە بولۇش اولان اقوامە ئائىد معلومات تارىجىيە بىزە عرق يۇنانيي بىلدۈرە جىكتىن ، معلومات مذكورە بروجە زىر درج اولۇنور .

الْأَوْلَى لِلْمُؤْمِنِينَ كُلُّ أُذْنِيْرَهُ مُهْمَرَهُ

[مابعد]

عیضی هندینک توحیدیله نصی بک مشهوردر. مناشرلی رفت بلکه مرجوم بو نعمت نساعزه نظماً
قلی ایتشدی. هندستان اشعار فارسیه سنک اناقشنددر:

در کشور مامیر اجل راه ندارد
از مرک نمیریم و عزارا نشناسیم
از غرش بمندارکه لغزد قدم ما
مستیم نه آن کونه که جارانشناشیم
در دیده مادر و بزرگست برابر
از پیکر خورشید سهارانشناشیم
از بُوی دل سوخته پروردہ مشاهیم
جانخنی، انفاس صبارا نشناسیم
هر تیر بلاپی که زشت فلك آید
بر دیده نشایم و ایارانشناشیم
ای ابر برماغشان کوه مقصود
ماستکدلان نشوونما رانشناشیم

کبو پیتلریله حافظه اعشارده یاشایان بخونت شریفده داخل اولدینی حالده، عیضی هندی، معاصر
و مجددی اولان عرفی شیرازبنک اشعاریته معادل آثار وجوده کثیره ما ماندرو. عرفینک، معادل

خواهی بکبه روکن و خواهی بسویهات
دل بد مکن کی شش جهت از بهر طاعت است
غافل مرو که قادر بیت الحرام عشق
صد متزلست و متزل اول قیامت است
اکر طفل دلرا دایه حور آید و کریم
بهنکام مکیدن زهر میجوشد زیستانش
برهی که برق قازان همه نقش پای لنك اند
بکجا رسیده باشم من بی عصا نشسته

پیتلریله بیدلک،

ویا،

و شوکتک .
آن قدر از خود پشیام که می‌آید بزم
چون کف افسوس امروز من و فردای من

بینتری و امثال بی‌شاری بو وادیده کی ایران شاعر لرینک شموس اقتدارن بر ر ذرہ منوره و منوره دره .
شعر عجمک بو ایکی طرز مختلفی بزدهه احساس موجودیت و آز چوق اجرای تأثیر ایتشدرو .
وطن ایدرم که بو وادیده اث اول نائلی نقیم یازمشدرو ، بن بونی برهن صورتنده سویلیورم ، دها اول
تعقیب ایدلدیکنی ایبات ایده جک متبعن تاریخ ادبیاتن خدمت ایتش اولور .

نائلی قدیمک طرزی ، لسقوفعه‌ی غالب ، یکیکشهری عونی ، هر سکلی عارف حکمت ، نامق کمال ،
حالت بکله فائق مدوح پاشا زمانزه قدر ادامه ایتدیلر .

سلطان عبدالعزیز زمانده نظم‌مز کرک شکل ، کرک نصور جهتیله عجمک نفوذیه تمامیله نابع
اولقدن قور‌تولق ایستیور . بو سوزمدن بسبتون آیرلدي ، آیرلیبور ، ویا آیریله‌جق معنایی چیقاو‌لماسوون .
ایران شجره عرفانک کوکلری روح‌لر مزد . اوقدر درین‌درگه اعصار مستقبله‌نک صرصر انقلابی بیله
برک و شاخندی بعضلرینی قیرمقدن فضله بر تأثیر اجرا ایده‌میه جکدز ،

اولاً ادهم پرتو پاشا زان راق روسونک بر منظومه سیله و یقتوه هر غونک (طفل نائم) عنوانی
نشیده‌ستی فرانسز اشکال نظم‌منه لسانزه نقل ابتدی ، شناسینکه‌ده ترجمه‌لری وارسه‌ده شکلی بزم طرز
اشنادمند در . بو بر ایکی حدنه ، بر انقلابی عاملی دکل ، بالکه جلب دقت بیله ایده‌مین برد . مبشری
اولدی . تنظیمات خیریه‌نک اعلان‌مند صوکره نژاده و قوعی مشهوداً ولان تبله قارشی ، نظم‌مز لاقيمه
وی تأثر طوری‌بوردی . بو صیره‌ده تأثیرات مستقبله اعتباریله پک مهم ھر وقه ، جیات ملبه‌مندیه یکی
بردوز آچه‌جق بر حادنه کورلدي . بر قاج بطندن بری نام و عرفانیله تحیز ایتش بزدودمان نجیبک رئیسی
حکیم باشی زاده خیراه افندي مجلس معارف ریاست‌دن بیک ایکی بوز سکه‌ان ایکی سنہ هجریه‌سته
عنوانی پادشاهی ایران شاهنک نزدنده نمیله ، یعنی ایران سفارت سینه‌منه مأمور ازه‌لدي . و اون
درت باشنده کی ایکنجی مخدومی ده برابر کوتوردی .

بو کنج سپریزاده داها اول ، هنوز بدی یاشنده ایکن پارسه کوندرلش ، اوراده اوچ سنہ قدر
تعلیم و تربیه اولنمیشی . خیرالله افندي نجل نجیبی خربک الک بیوک مرکز اذعانتدن ، شرقک پک قدیم
بر منبع عراظنه نقل ایدرکن ، بو انتقالک بیوک بر انقلاب ادبی به مشیمه نحمدث اوله بیله جکنی حس
ایده بیلمشمی ایدی ؟ .. وا اسفا که خایر ! ..

خیرالله افندي ، پدری عبد الحق منلانک ،

او قانیر و من اولان ، لعنت ایدر عبد الحق
لهم الله يزيداً وعلى آل يزيد .

بینیله نهایت بولان بر منظومه سی از بر لمسنی بولده کیدرکن مخدوعه امر ایدرسده بو امرک اهفادی
بر مدت دوچار تأخیر اولور و بوندن منقل اولان پدرده اوغلنه بر طوقات اورر . بو منقبه‌یی آره صیره
اودای صیریه‌سته نقل ایتلکه محظوظ اولان اواعظم اساتذه استقبال ، استعدادینک هنوز مقابلات

کالنی کوستره دن پدری ابرانده رحمت حقه انتقال ایتدی. ایشته او جو جوق، بوکون الکبیوک شاعر من، استاد من اولان عبدالحق حامد بکدر.

عبدالحق حامد بک ،

تُقْعِي كَمْ مِنْ أَزْ فَضْلٍ خَوِيشْتَ دِيدْمَ
هَانْ جَفَى بَدْرَ بُودَ وَ سَيْلَءَ اسْتَادَ

پیشنه ناله کر بخت اولان ظهیر فاریابیدن داها مسعود اولدی. مملکتتنه بک بیوک و بو زمانه قدر مثلی نامشهود بر انقلاب ادبی هم ایقاع ایتدی، هم وضع ایتدیکی اساس متین اوستنده یوکسلن بدایصرای اشعار اطرافنده بر بلده فنائیک تشكیل ایتكه او زره اولدیغی دنیا کوزله کوردی. بو، اعظمک بک آذته نعیب اولیش بر مظہریت، بلکده یکانه بر حادنه در. چونکه اساسی بر اقلاب وجوده کتیرنلر، سعیلرینک غرهدار اولدیغی اکثرا بالذات کورمنلر. استاد من بو خصوصیه ده بر ممتاز مسعوددر.

ایشته قومنکه ادراکنه شرق و غربدن بستون بشقه و خصوصیت ملیه‌یی حائز بر جهان عرفانک القلمونی آجش اولان عبدالحق حامد بک ایران اشعارندن بک چوق مستفید اولدیغی دائمًا سویلر. فردوسیلرک، سعدیلرک، حافظلرک، عرفیلرک حیران عرفانیدر. لسان مادرزادی کی آکلاوب سویلدیکی کی بولسانده بعضاً یکی بر بدیعه حسیه و خیالیه مصادف اولدیغی زمان نهقدر اظهار انبساط ایتدیکسی شرفیاب صحیق اولانلر بیلیرلر.

ابرانه کیتمسه بیدی بنه بو حامد بک اوله بیلیری ایدی؟.. خایر، باکه بنه بیوک بر شاعر، بی نظیر. بر مبدع اولوردی. فقط بو شکله بر خلوق کلام اوله مازدی.

استاد اعظم‌مزی حرمت و شکران ایله سلام‌لادقدن صوکره دیکر بر استاد من، جناب شهاب الدین بکه کلمه :

درت بش سنه دن بری استانبوله هر کسک طانیدیغی و سودیکی بر شاعر کندندن داها کنج اولانلر مرسد، داها یاشلیلره قارشی ده ماحمد اولور. او تو ز اوج یاشنده در. فقط مدت عمر نده یازدیغی اشعار آنچق آلتیش بر مصراعه بالغ اولور. آوت، تام او تو ز بچق بیت!.. بش مصراع داها فضله یازسه ایمش عمرینک هر سنه سنه تام و کرسی رایکی مصراع اصابت ایده جکش. او داسیله تلامیزیه دائمًا نائلی، قدیم وادیسی تو سیه ایدن بو شاعر، فقط ایران طرزنک استخفا فیکار و عفو و مسامحه قبول ایتنین بر مخاصمیندز. یارانه دیرمش که،

— جناب شهاب الدینی؟.. او نو ایرانینک بریدر.

بوقرا کلقده سوکیمی، ایکیمز
بر سیاه کوزده چیفته یاش کبی یز!..

پیشنه یازمش اولان برآدم، ترک شاعری اوله بیلیری؟..

ملکه تمزک سامان شعرینه او تو ز بچق بیت هدیه ایت ش اولان او ذات قدر فرانسز ادبیاتنه واقف او نلادیغی اعتراف ایت کله مقتخرم. او نک فارسی بکنامکده او لسنه نظرأ بو لسان بندن ای بیلدیکی آکلاشیلیور، راغب پاشانک قوسقه ده کی کتبخانه سی عجم شعر اسنک اک منتخب دیوانلرینی جامعدر. بکا هیج برایرانلینک،

بو قرا کلقده سودیکم، ایکیمز
برسیاه کوزده چیته یاش کیز!..

کی بر تلفیسی ویا بوکا یاقین برخیالی کوستره بیلیرمی؟..

شهر مرده ادبی ایرانیه دن پک مقتد ذوات واردر. بونله و هر قازسی بیله. صور ارم که:
— بومضمن و ما لنده بر عجم شعرینه مصادف او لمشلمیدر؟.. صور دقدن و اقتضا ایدرسه سنه فرجه بکلد کدن صوکره بخوابنی بنه کندیم ویر، دیرم که:
— خایر، بوب ر تلق خصوصینک محصول الامپروریدر.

[ما بعدی وار]

سیاهه نظیف

[کوستاولوون] ک آثارندن.

فرانسه اختلالی و روچیات انقلابات

«خلق» مدلولی و عذاصر اساسیه سی

بعض تلفیات نظریه توافق ایده بیلمک ایچون «خلق» مدلوله هر در لو فضیلت و قوی جائز بر معنای دمنی ویر مک مجبوری حاصلی او لشددر. پولتیقه جیلر، بومدلولک هر وقت مدیحه خوانی او لقندن و بوکا قارشو وضع التفات و تبصیص آلمقند کیوی طور ما مشلردر. بومدلولک ماهیت اصلیه سی تدقیق، و، فرانسه اختلالنده خلق ک طوت دیغی موقعی تعین ایتمک فائدہ دن خالی دکلدر.

[ژاقوین] ل دور نده او لدیغی کی زمانزده دخی «خلق» مدلوله «بر شخصیت عالیه» و «لامختیلک» اضافه او لقنده در. بوایکنچی صفت ممتازه سی ایجا نجه کندیسنه خطأ استادی جائز او لیان «خلق» دن حساب آراما ز؛ او نک اراده سنه انقیاد لازمدر. «خلق»، نهب و غارت، قتل نقوس، ظلم و اعتساف کی فضای مح شنبه بی ارکاب ایتسون، ویا دون سریر احترام و تقدیسه اجلاس ایتدیردیکی بر قهرمانی مذلت و حفار تله بر کون صوکره دوشور سون، پولتیقه جیلر، او نک حرکاتی تصویب و نتایج اجرا آتنک اصابتی تقدیر ایله فضائل عالیه سی شرح و تفصیله ساعی اولوزلر. [۱]

[۱] جمهوریت طرفدار لینک اک متعصب لری بیله بو صورت تلق به قارشو مخالفت کوسته مکه باشلامشلردر موسیو [قله مانسو] دخی سویالیستلر طرفندن «خلق» مدلوله اضافه او لان اصابت رائی صفتی قبول ایتیور،